

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17CoP/35/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3818201001
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 12. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ivan Kubínyi
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2018:3818201001.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne vo veci starostlivosti súdu o maloletého G. R., nar. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpeného kolíznym opatrovníkom C., o návrhu otca na zverenie maloletého do osobnej starostlivosti a určenie vyživovacej povinnosti k maloletému, na odvolanie otca maloletého dieťaťa proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 05. apríla 2018, č. k. 8P/11/2018-42, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie z r u š u j e a vec vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol návrh otca, ktorým sa domáhal zverenia maloletého G. do jeho osobnej starostlivosti a určenia vyživovacej povinnosti k maloletému zo strany matky v sume 500 eur mesačne a zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil s poukazom na ust. § 36 ods. 1, § 26 ods. 1 - 5, § 25, § 62 ods. 1 - 5, § 75 ods. 1 veta prvá Zákona o rodine a na výsledky vykonaného dokazovania, keď mal preukázané, že návrh otca nie je dôvodný. Súd vychádzal zo zistenia, že otec sa v rozvode konaní vzdal starostlivosti o maloletého, pričom uvádzal ako dôvod jeho zhoršený zdravotný stav, pre ktorý sa nedokáže fyzicky o syna starať. Rovnako na pojednávaní dňa 26.02.2018, týkajúcom sa rozvodu rodičov otec uviedol, že nechce, aby bol syn zverený do jeho opatery. Následne však 01.03.2018 podal otec predmetný návrh na zverenie do jeho osobnej starostlivosti. Z preukázaných skutočností mal súd zistené, že matka nebráni otcovi, aby sa maloletý nachádzal v jeho starostlivosti, avšak na druhej strane z výsluchu otca, ako aj svedeckej výpovede plnoletého syna účastníkov N. mal súd preukázané, že zdravotný stav otca mu nedovoľuje plnohodnotne sa starať o maloletého. Rovnako výsluchom kolíznej opatrovníčky mal súd preukázané, že matka má záujem na zverení maloletého do jej osobnej starostlivosti. Súd poukázal na to, že v rozvode konaní, ktorý súbežne prebieha, sa spis nachádza u znalca z odboru psychológie, ktorý je odborne legitimovanou osobou na komplexné posúdenie, komu do osobnej starostlivosti má byť maloletý zverený. Súd zdôraznil, že maloletý bude mať 17 rokov a jeho rozumová vyspelosť je na takej úrovni, že už sám vie rozhodnúť v koho starostlivosti sa bude nachádzať, navyiac ak mu v tom nebráni ani matka ani otec. Maloletý odmieta bývať s matkou, pričom matka nebráni synovi, aby sa nachádzal v domácnosti u otca, prípadne, aby bol v starostlivosti starých rodičov zo strany otca. Podľa názoru súdu je namieste, aby maloletý do času, pokiaľ znalec komplexne odborne zhodnotí položené otázky, nebol intervenciou súdu zverený do starostlivosti otca, ktorý má zdravotné problémy a sám podľa svojich vyjadrení nie je schopný vykonávať starostlivosť o syna a viackrát sa starostlivosti o syna zo svojich zdravotných dôvodov vzdal. Súd poukázal aj na zistenú skutočnosť, že otec bol po istú dobu vyhlásený za nezvestného, pričom aj takéto správanie otca neposkytuje záruku riadnej starostlivosti o maloletého a plnenie si rodičovských povinností. Ďalej súd uviedol, že pokiaľ ide o prípadné zverenie maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti starým rodičom zo strany otca, mal za to, že zverovať maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti nie je vhodné. Výsluchom staršieho syna účastníkov mal súd preukázané, že vzhľadom na vzdialenosť starých rodičov od R. a takisto potreby špeciálnej prípravy stravy pre maloletého, keďže je diabetik nie je vhodné, aby sa maloletý G. nachádzal v ich starostlivosti. Z výsluchu kolízneho opatrovníka mal súd preukázané, že

starí rodičia sú ochotní starať sa o maloletého, avšak sám maloletý uviedol, že s nimi chce tráviť víkendy. Súd poukázal aj na to, že starí rodičia zo strany otca v rozvode konaní neboli navrhnutí ako svedkovia, rovnako v tomto konaní vystupovali ako verejnosť a nežiadali, aby ich súd vypočul. Na výzvu súdu, či otec žiada v konaní vypočuť starých rodičov v budúcnosti ako svedkov, tento uviedol, že to nepovažuje za potrebné a takýto dôkaz nenavhol. Starí rodičia teda neboli účastníkmi uvedeného konania ani neiniciovali samostatné konanie ohľadne zverenia maloletého do ich náhradnej starostlivosti, a teda súd mal za to, že záujem o výchovu zo strany starých rodičov je iba záujmom deklarovaným. Rovnako súd nepovažoval za vhodné zveriť maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti jeho staršieho brata N., ktorý je študentom tretieho ročníka v U., nemá pravidelný príjem alebo naštrené finančné prostriedky nevyhnutné pre starostlivosť a v prípade starostlivosti o mladšieho brata, by musel prerušiť štúdium, nájsť si zamestnanie, čo podľa názoru súdu nie je vhodné od staršieho brata požadovať. Pokiaľ ide o výživné súd mal vykonaným dokazovaním preukázané, že účelom podaného návrhu zo strany otca ani nie je zverenie maloletého do jeho osobnej starostlivosti, ale to, aby matka prispievala výživným vo výške 500 eur mesačne. Súd mal však preukázané, že matka prispieva na výživu maloletého - hradí poplatky za byt, energie, poplatok za smeti a veci s tým súvisiace, navyše otcovi a deťom poskytuje na bývanie byt v jej osobnom vlastníctve. Tieto skutočnosti otec dieťaťa sám potvrdil v konaní. Rovnako zhodnou výpoveďou účastníkov mal súd preukázané, že otec prijal od matky v auguste 2017 jednorázovo sumu 3.000 eur, ktorú podľa názoru súdu mohol na nasledovné mesiace použiť na potreby a záujmy maloletého. Predmetnú sumu matka adresovala ako výživné pre maloleté dieťa. Otec túto skutočnosť poprel, nakoľko sa malo podľa jeho tvrdenia jednať o čiastočné vrátenie pôžičky, ktorú poskytol matke, pričom takéto tvrdenia nepodporujú žiadnym relevantným dôkazom. Súd mal za to, že matka prispieva výživným na maloletého s tým, že pokiaľ by mal maloletý záujem, je ochotná sa o neho starať aj osobne, čo sa však v súčasnosti nedeje z dôvodu odmietavého postoja maloletého. Súd mal za to, že obaja rodičia prispievajú na výživu maloletého podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov a plnia si svoje zákonné povinnosti, a preto návrh na určenie výživného zamietol. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania súd odôvodnil ust. § 52 CMP.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote prostredníctvom právneho zástupcu odvolanie otec maloletého dieťaťa, domáhajúc sa jeho zmeny tak, že súd jeho návrhu na zverenie maloletého na čas do rozvodu do jeho osobnej starostlivosti a určenie výživného zo strany matky vyhovie. Bol toho názoru, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP). Uviedol, že on podal návrh na úpravu práv a povinností k mal. G. na čas do rozvodu manželstva z dôvodu, že konanie o rozvod manželstva a s ním spojená úprava práv a povinností k maloletému trvá už dlhšiu dobu. Matka maloletého neposkytuje ani v uvedenom konaní súčinnosť s dokladovaním svojich príjmových a majetkových pomerov, a to napriek viacerým výzvam sudkyne a v konaní bolo navyše nariadené znalecké dokazovanie, čo nepochybne prispeje k ďalšiemu predlžovaniu konania. Podľa jeho názoru v danom prípade nejde o konanie neehospodárne, neefektívne či duplicitné, ako dôvodil súd prvej inštancie, keďže predmetom konania je rozhodovanie o úprave rodičovských práv a povinností na čas do rozvodu manželstva. Pokiaľ ide o aktívne súdom navrhnutú hypotetickú možnosť na podanie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, uviedol, že je v dispozičnej sfére strán konania, akými prostriedkami sa budú domáhať úpravy svojich vzťahov. On sa v danom konaní domáha určenia primeraného výživného na čas do rozvodu, nie určenia výživného v nevyhnutnej miere. Napriek svojmu zlému zdravotnému stavu je aj do rozvodu manželstva schopný zabezpečovať s podporou svojich rodinných príslušníkov, najmä starých rodičov mal. G. starostlivosť o maloletého. Je faktom, že túto starostlivosť aj zabezpečuje, a to predovšetkým z dôvodu, že mal. G. sa opakovane vyjadril, že chce zostať v jeho starostlivosti, resp. jeho rodičov a nechce byť so svojou matkou. Matka sa s maloletým nestretáva, netelefonuje mu, namiesto toho chodí ovplyvňovať učiteľky v škole a kolízneho opatrovníka, aby opakovane nútili G. s ňou hovoriť a ovplyvňovali ho v jej prospech. Rozhodnutie súdu o zamietnutí návrhu v časti o úprave výživného považuje za prekvapivé, predovšetkým z dôvodu, že on má príjem iba z invalidného dôchodku, ktorý bez akýchkoľvek pochybností sotva postačuje na jeho výživu a súčasne aj na úhradu nákladov dieťaťa vo veku maloletého G., aj s ohľadom na jeho špecifický diétny režim a iné výdavky spojené s jeho liečbou. Práve táto skutočnosť ho motivovala k napísaniu listu, ktorý súd vyhodnotil ako vzdanie sa syna, čo považuje vzhľadom na preukázaný skutkový stav za nezmyselné. K argumentu, že matka platí náklady na byt, v ktorom sa nezdržiava a v ktorom býva on a ich spoločné deti uviedol, že tieto sotva možno považovať za plnenie vyživovacej povinnosti, aspoň nie v rozsahu, v akom ich súd započítal, teda v plnej výške. Tieto náklady by matka musela ako výlučná vlastníčka bytu hradieť, aj keby v byte mal. G. nebýval. Ďalej poukázal na to, že súd mal preukázané, že v auguste 2017 prijal od matky sumu 3.000 eur, ktorou podľa názoru súdu mohol pokrývať výdavky na výživu maloletého

a preto súd konštatoval, že obaja rodičia plnia vyživovaciu povinnosť na maloletého podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov a nie je potrebné ani do rozvodu manželstva vyživovaciu povinnosť upravovať. Podľa neho je pozoruhodné predpokladať, že v auguste 2017 zaplatená suma 3.000 eur, o ktorej on navyše tvrdí, že nešlo o výživné, ale o vrátenie pôžičky, dokáže pokryť výdavky na maloleté dieťa na neurčite dlhú dobu. Je zrejme, vzhľadom na jeho majetkové a príjmové pomery, že tieto peniaze použil na úhradu potrieb mal. G. a podaným návrhom sa domáhal úpravy výživného, keďže peniaze aj vzhľadom na požadované výživné, už boli pred podaním návrhu spotrebované. V tomto smere poukázal na vyjadrenie kolízneho opatrovníka, ktorý si nesplnil svoju zákonnú povinnosť zastávať záujmy maloletého dieťaťa a nežiadal, aby výživné na mal. G. bolo do rozhodnutia o rozvode manželstva upravené a z tohto dôvodu sa on preto ani nezúčastňuje ponúkaných intervencií zo strany kolízneho opatrovníka v R.. Podľa jeho názoru za pochybenie súdu možno považovať aj to, že napriek prítomnosti mal. G. nezisťoval, čo si o danej situácii myslí a ani ho v žiadnej fáze konania neinformoval o tom, aký dopad bude dané konanie a najmä rozhodnutie na neho mať. Podľa jeho názoru úprava výživného na čas do rozvodu je nepochybne v najlepšom záujme maloletého, nakoľko jeho príjem, aj keď nemusí hradiť náklady na bývanie, bez akýchkoľvek pochybností nepostačuje na pokrytie všetkých oprávnených výdavkov mal. G..

3. K podanému odvolaniu otca maloletého dieťaťa sa písomne vyjadril kolízny opatrovník, ktorý uviedol, že spisovú dokumentáciu ohľadne mal. G. evidujú od augusta 2017, kedy matka podala návrh na rozvod manželstva, ktoré konanie je vedené pod sp. zn. 5P/38/2017 a doposiaľ o tomto návrhu nebolo rozhodnuté. Sprostredkovanej intervencie v marci 2018 na referáte poradensko-psychologických služieb sa zúčastnila iba matka, otec uviedol, že nemá o spoluprácu s referátom záujem a nesúhlasil, aby sa ho zúčastnil aj syn G.. Následne podal otec návrh na zverenie mal. do jeho osobnej starostlivosti a určenie vyživovacej povinnosti, v ktorom konaní bol jeho návrh zamietnutý a vec v dôsledku otcom podaného odvolania je preskúmaná odvolacím súdom. Zároveň dodal, že maloletý G. bol uznesením Okresného súdu Prievidza v konaní 6P/19/2018 neodkladným opatrením dočasne zverený do starostlivosti starých rodičov Z. a H. R., a to do právoplatného rozhodnutia vo veci rozvodu manželstva rodičov dieťaťa.

4. K odvolaniu otca maloletého dieťaťa matka prostredníctvom právneho zástupcu uviedla, že sa k nemu nebude vyjadrovať a súhlasí s rozsudkom súdu prvej inštancie.

5. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 65 a § 66 Civilného mimosporového poriadku bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušiť a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. V predmetnej veci podal otec mal. G. návrh na zverenie maloletého do jeho starostlivosti a určenie výživného zo strany matky v sume 500 eur mesačne od podania návrhu (01.03.2018). Súd prvej inštancie návrh otca zamietol, keď mal za to, že návrh otca na zverenie mal. do jeho osobnej starostlivosti nie je dôvodný, zvlášť za situácie, keď prebieha rozvodové konanie rodičov, v ktorom je okrem iného pre rozhodovanie o zverení maloletého do starostlivosti na čas po rozvode nariadené znalecké dokazovanie znalcom z odvetvia klinická psychológia detí. Taktiež mal súd za to, že otec inicioval nehospodárne a neefektívne konanie, ktoré sa týka skutočností prejednávanych v rozvodovom konaní rodičov bez toho, aby sa prípadne vec snažil vyriešiť v rozvodovom konaní napríklad podaním návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

7. Odvolací súd však toto rozhodnutie súdu prvej inštancie nepovažuje za správne.

8. Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné, v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ust. § 24, § 25 a § 26 sa použijú primerane.

9. Právna úprava výkonu rodičovských práv a povinností voči maloletým deťom v zmysle ust. § 36 ods. 1 Zákona o rodine sa týka všetkých prípadov, keď rodičia spolu nežijú, okrem úpravy práv a povinností rozvádzajúcich sa rodičov k deťom na čas po rozvode v zmysle ust. § 24; rozvod manželstva totiž sám o sebe predpokladá aj nedostatok spolužitia rodičov maloletých detí. Ide tu o prípady rodičov,

ktorí neuzavreli manželstvo a nemajú spoločnú domácnosť, alebo prípady rodičov - manželov, ktorí žijú oddelene, aj keď sa nerozvedli.

10. V danej veci z výsledkov vykonaného dokazovania nepochybne vyplýva, že maloletý G. má 17 rokov a navštevuje R. Y.i. Rodičia maloletého nežijú v spoločnej domácnosti od leta 2017, o maloletého sa stará predovšetkým otec dieťaťa, ale aj starí rodičia zo strany otca, pričom maloletý matku odmieta.

11. Z obsahu spisu, ako aj z doplneného dokazovania odvolacím súdom (pripojením spisu Okresného súdu Prievidza sp. zn. 10P/27/2018) ďalej vyplýva, že uznesením Okresného súdu Prievidza zo dňa 26.04.2018, č.k. 6P/19/2018-17 bolo nariadené neodkladné opatrenie, ktorým bolo uložené rodičom mal. G. odovzdať ho do starostlivosti starých rodičov Z. a H. R., a to do právoplatného rozhodnutia vo veci rozvodu manželstva rodičov dieťaťa, pričom uvedené uznesenie nadobudlo vykonateľnosť 26.04.2018. Zároveň odvolací súd zistil, že okrem rozvodového konania rodičov maloletého, vedeného pod. sp. zn. 5P/38/2017, v ktorom bolo uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania zrušené, keďže matka netrvala na zverení mal. do jej osobnej starostlivosti a vo veci je nariadený ďalší termín pojednávania na deň 23.01.2019, je na súde prvej inštancie pod sp. zn. 10P/27/2018 od 05.06.2018 vedené konanie starých rodičov R. o návrhu na zverenie maloletého G. do ich náhradnej osobnej starostlivosti a určenie výživného zo strany rodičov na mal., v ktorom sa vykonáva dokazovanie a je nariadený ďalší termín pojednávania.

12. V danom prípade nemožno považovať za správnu argumentáciu súdu prvej inštancie, že o úprave práv a povinností rodičov k mal. dieťaťu bude rozhodovať súd prvej inštancie v rozvodovom konaní, ktorá úprava sa vzťahuje až na čas po rozvode manželstva rodičov a nie do právoplatnosti rozvodu rodičov a v žiadnom prípade nemožno predmetné konanie (návrh) považovať za „duplicitné“, nevhodné, neefektívne, ako uviedol súd prvej inštancie. Bezodkladnú (nevyhnutnú) úpravu pomerov ohľadne maloletého medzičasom súd prvej inštancie uskutočnil nariadením neodkladného opatrenia zo dňa 26.04.2018 v konaní 6P/19/2018, na základe ktorého bol mal. odovzdaný do starostlivosti starých rodičov R. do právoplatného skončenia rozvodového konania rodičov dieťaťa.

13. Z výsledkov vykonaného dokazovania je teda zrejmé, že rodičia spolu nežijú už dlhšiu dobu, o úprave práv a povinností k mal. sa rodičia nedohodli, čím je v zmysle ust. § 36 ods.1 ZR nepochybne daný predpoklad na úpravu týchto práv a povinností k dieťaťu. Ďalej je nepochybne, že o mal. sa podľa svojich zdravotných možností (trpí cukrovkou) staral otec dieťaťa, s ktorou starostlivosťou mu pomáhali starí rodičia, pričom mu zabezpečoval s ich podporou aj výživu, nakoľko je invalidným dôchodcom s dôchodkom vo výške 444,30 eur a matka na výživu mal. pravidelne neprispievala, hoci je riadne zamestnaná a má príjem. Hoci matka tvrdila, že v lete 2017 dala otcovi dieťaťa na výživu mal. sumu 3 000 eur, otec uvedenú sumu nepovažoval za výživné na mal., ale považoval ju za čiastočné vrátenie poskytnutej pôžičky matke, pôvodne v sume 23 000 eur na podnikanie.

14. Vzhľadom k uvedenému odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, v ktorom bude povinnosťou súdu prvej inštancie doplniť dokazovanie na zistenie starostlivosti rodičov o mal. G. a plnenie ich vyživovacej povinnosti v čase od podania návrhu otcom v danej veci, prípadne vykonať aj ďalšie dokazovanie, nevyhnutné pre rozhodnutie v danej veci a opätovne vo veci rozhodnúť, pričom je potrebné pri rozhodovaní zohľadňovať aj reálnu starostlivosť starých rodičov o mal. v uvedenom období.

15. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP). Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu podľa § 370 a nasl. CMP.